

Մանկանի Էջեր

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԷ

1866 ՅՈՒԼԻՍ 18 ԲԱԶՄԻ ԻՐԹԷՍԻ

ՆԻՒՄԵՐՈ 104

Մանկանի Էջերը հաճախ 6 և անի անհետ 300
նիւթէ վերելի, սենեկի գործէթի, բոթա փարաք տախի
իշխան օլարադ, 200 դ՛ օլու, ալթը այլըդը 100 դ՛ օլու,
ադ, վէնիւթէթի տախի 50 ար փարայա օթըլաճադ տըր:

Իշխանթըն պէհէր օթըլը: Իշին, պի-
րինճի տէֆատա 5, Իքինճի տէֆատա 2,
վէ Իւշինճիւ վէ օթըլը տէֆատա 1
էր դուրուշ ալընաճադ տըր:

Մէքթուկ վէ օթըլը, Իսթանպուլու Պաղլէ Գաղաթու
Խալիճինտէ, գարաղօլխանէ Իլէ Ճամիի շէրիֆ արա Է-
րինտէ քեպլին Շապըր Խանընտա, Կարապետ 8. Փանոս
Խանըն 18 Նիւմէրուլ օթաթընա կէօնտէրիլէճէ տըր:

ԲԵՍՄԻ ԹԵԼԵԿՐԱՖ

ՕՍՄԱՆԼԸ ՖՈՆՏՈԼՈՐԸ

Լօնտրա, 28 յուլիս.

Էօհամը Ուսուլմըրիէ

ալըլտը 27-4

գաբանտը 28 -

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽՈՄԻՃԻՅՅԷ

Սուլհուն Իպգասը հազգընտա, Իքի
կիւնէ գատար անճադ մալիւմաթ վերէ-
պիլէճէկիմիզ մալիւմաթ տուր: չիւնքի միւ-
թարէքէնին միւստէթի տահա պու կիւն
պիլէճէճէ տըր:

Պու հաճախ ալընան Էվրօպա դա-
գէթալարը, սուլհ հազգընտա պիւլիւք
իւմիտ վերմէքտէ տըրլէր, չիւնքի Բրուս-
եա տէվէթի պիր ֆաթիհի միւթէքէպ-
պիր կիւմի, պիր չօգ պիւլիւք իտտալա-
րա չըգըլալըպ, իլա, ալէսսէվիյէ այնի
հուտուտ իշինտէ պուլունարադ, այնի
միլլէթտէն օլան, վէ այնի Էֆքեար ու-
մէզհէպէ, Եանի Բրօթէսթանլըպ խըտ-
մէթ իտէն Ալամանեանըն ճէնուպ թա-
րաֆընտաքի ուֆադ թէֆէր օն սէքիզ
գըլթա հիւքիւմէթլէրին Բրուսեա իլէ
պիրլէշմէսինէ գանաթ իթմէքտէ տըր:
Տիմէք տըր քի, շու թէքլիֆ Ավսթրիա
թարաֆընտան գապուլ օլունտուղու
հալտէ, արգասընտան միւսալահա Է-
թիլէճէք տըր: վէ պու թէքլիֆի Ավսթ-
րիանըն գապուլ իտէճէկի տախի զիյա-
տէսիլէ Իհթիմալտէն կէօրիւնմէքտէտըր:
զերա, տէվէթի միւշարիլէյահա քէնտի
Իսթիզլալիյէթ ու թէմամիյէթինտէն
պիր շէյա զայպ իթմէյէճէկիտէն պաշ-
գա, իլէրուտէ տահա զիյատէ քէսպի
գուվլէթ վէ րահաթ իտէճէք տըր, չիւն-
քի, հազգընտա հիւնի թէվէճէհիւհիւ
օլմանան պիր թաղըմէհալիլէրտէն գուր-
թուլմուշ օլաճադ տըր: Շու խուսուս

Իճրայէ կէլտիկի թագտիրտէ, Բրուսեա
տէվէթի օթուկ միլիօնտան իպարէթ օ-
լան, վէ բէք չօղու այնի մէզհէպտէն
պուլունան պիր միլլէթէ հիւքմ իտիճի
պիր ազիմ, ալիմ, վէ զէնկին տէվէթ
օլաճադ տըր:

Պու պապտէ թապիաթիլէ պիր թա-
ղըմ հիւքմտարար քէնտի քիւրսիլէրինի
ղայպ իտէճէքլէր տըր: հալ պու քի, Է-
հալիլէրի տալաճըլըք իթմէյէպտէ, Բը-
րուսիա իլէ պիրլէշմէքլիյի իսթէտիքլէրի
թագտիրտէ, հիւքմտարարըն խահնախահ
րուլի ըլգա կէօթէրէճէքլէրի վէ Բրու-
սիա թարաֆընտան տախի օնլարա քիւր-
սիլէրի մուգապիլինտէ պիրլէր շէյա կէօ-
թէրիլէրէք հօշնուտ իտիլմէլէրինէ չալը-
շըլաճադը պիր իշթիպահ տըր:

Թիւրքիյամը Էհալիսի պէյնինտէ,
չիմտիյէ գտտար Բրուսեա տէվէթինին
չօղլուգ զիքրի կէշմէյիպ, վէ պիրտէն
պիրլէ պու գատար գուվլէթ իպարադ իթ-
մէսի կէօրիլտիւկիւնտէն, չօղլար թէ-
հայիլէրտէ գալմադտա, վէ շու զալէ-
պիյնէթին սէպէպլէրինի անլամադ մէ-
րազընտա կէզմէքտէ տըրլէր:

Տէվէթի միւշարիլէյահանըն պու տէ-
րէճէ գուվլէթ վէ զալէպէսինէ, Էվր-
պա զալէթալարընտա կէօթէրիլէն սէ-
պէպլէր բէք ազլէ մուվաֆըք օլտուգ-
լարընտան, պէյանըն քէնաֆի աուտ իտէ-
րիզ:

Պիրինճիսի, տէվէթի միւշարիլէյահա-
նըն մալիլէսինին բէք սըրասընտա օլմասը:
Իքինճի, սիւհալարընըն բէք միւնթա-
ղամ վէ միւքէմմէլ պուլունմասը:

Իւշինճիւ, Էհալիսինին ալէսսէվիյէ
գուլմէթի ճէհալէթտէն չըգմըշ օլմասը:

Տէօրտիւնճիւ, այնի զայրէթ վէ Էֆ-
քէարա խըտմէթ իթմէտի,

Պէշինճի, Բրօթէսթան մէզհէպինտէ

պուլունմալարը ճիհէթիլէ, սօֆուլուգ-
տան զիյատէ վաթան զայրէթի շէքմէսի:
Ալթընճը, բէք չօգ ալիմլէր վէ Ֆէյ-
լէօօֆլար պուլունտուղունտան, հէր պիր
իլմ ու հիւնէրին իլէրու կիլթմիշ պու-
լունմասը:

վէ Էէտինճի, սիւհալա նըշան ալմադ
իլմինտէ հէր միլլէթտէն զիյատէ քէսպի
մէլէքէ իթմիշ օլմասը:

Պալեստէքի սէպէպլէրին պիր գաշը
տիկէրլէրին նէթիճէսի տիմէք օլաճադ
խտտէ, պիթթաֆիլ պէյան իթմէքլիյի
միւնասիպ կէօրտիւք:

Ֆիւվադը Բրուսիա տէվէթինին մալի-
յէսի, բէք ալեա պիր հալտէ օլտուգտան
պաշգա, Էհալիսինին տախի, հէր ճի-
հէթլէ Ավսթրիա վէ իթալեա Էհալիլէ-
րինտէն իլէրուտէ պուլունտուղու, Էր-
պապը տիգգաթա մալիւմ տիւր:

Ղաղէթամըք հազըրլանմըշ իքէն, շու-
աթիտէքի թէլէկրաֆ խապէրի Էէթիլէ-
րէք, միւսալահա հազգընտա տէրքեար
օլան Էֆքեարըմըք թաստիզ իյլէմիշտըր:

Ի Լ Ա Վ Է Յ Ի

ՄԱՆՁՈՒՄԷԻ ԷՖԵԵԱՐ

ՆԻՒՄԵՐՈ 104 • 1866 ՅՈՒԼԻՍ 18 ԲԱԶՄԻ ԻՐ.

ՄԱՆՁՈՒՄԷՅԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ԹԵԼԵԿՐԱՖ

Փարիս, 28 յուլիս, ախալմըն սաաթ
1 վէ 50 տաղըգասընտա:

Միւսալահա հազգընտա թագտիմ օլու-
նան Էսասլարա գարար վերլմիշ օլտուղու
հալտէ, Բրուսեա իլէ Ավսթրիանըն տէօրթ
հաճախ իշին պիր միւթարէք իմզալա-
տըզլարը բէսմէն թաստիզ օլունմուշ տուր:

Պապիլէրա տէվէթի տախի, Իքինճի տէ-
րէճէտէ օլան հիւքիւմէթլէր թարաֆընտան,
մէզքիւր միւթարէքիյի գապուլ իթմիշ տըր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹՈՐ ՏՈՒՆԻԼԻՑԷ

ԻԶՄԻՐ ՄԷՔԹՈՒՊՈՒ

Մ. 100 ԷՖԵՍՍ ԷՖԵՍՍ ԷՖԵՍՍ ԷՖԵՍՍ

Այս անձը դժբաղդաբար սովորութիւն
ունէր սիկառան ձեռքէն չիթողուլ աշխա-
տելու ժամանակ, որուն վտանգաբեր ըլլալը
իր բարեկամները չատանգամ յիշած էին ի-
րեն, եւ ահա, ժամը 6ին միջոցները, պա-
տահմամբ մը. սիկառը ձեռքէն կը սպըրդի
կիցնայ ու մօտը գտնուած վառօթը կրակ
կառնէ, այնպիսի շուտով կը տարածի որ խեղճ
տղան ժամանակ չունենար հեռանալու ու
հոն իւր հօրը անխոհմտութեամբ գոհ կըլ-
լայ, եւ հայրն ալ՝ մարմնոյն ամեն կողմէն
անանկ չարաչար կայրի, որուն ապրելուն
յոյս չիկայ կրնան:

Քաղաքս այնպէս տաք ընել սկսաւ, որ
Իզմիրի ժողովրդեան մեծագոյն մասը այսօր
գիւղերը ցրուած են, եւ կամ ցրուելու վրայ
են, Քաղաքը գրեթէ կէս անապատ դար-
ցած է: Այս կամ այն ինչ պատճառաւ Իզմիր
միացող ընտանեաց մէկ ութերորդ մասն ալ
զովանալու համար գիշերը կերակրէն վեր-
ջը կը շարունակէ «Պրիթի էնտ Զմիւռնա»
կամ «Գաֆէ Լէվանթին» ըսուած ընդար-
ձակ ծովագերեայ պարտէզները դիմելու, ուր
չատ զուարճութեամբ գիշերուան մեծ մասը
կանցնէ, եւ կամ դիմացը Քօրտլիօ ըսուած
տեղը կանցնէ՝ նաւակով մը, ուր տեղ մեծաւ
սլատորաստութեամբ երեւմն հրախաղութիւն-
ներ պատրաստուած ըլլալը կը յայտնեն
Իզմիրէն մարդ որսալու համար:

Այս շաբաթ Ս. Մեսրոպեան վարժարանի
տարեկան հորցաքննութիւնը տեղի ունեցաւ,
տեղւոյս առաջնորդական փոխանորդին, մէկ
կամ երկու եկեղեցականներու, Ուսումնա-
ծէր ընկերութեան անդամոց, եւ ուսումնա-
կան ունկնդիրներու ներկայութեամբ: Միւ-
սիւ Ոսկանի դպրոցին տեսուչ կարգուած օ-
րէն ի վեր, աշակերտաց մեծագոյն մասին
վրայ այնչափ մեծ յառաջադիմութիւն մը չը-
նըմարեցինք, եւ զգալի յառաջադիմութիւն
մ'ալ յուսալը, նոր տնկուած ծառէ մը պը-
տուղ սպասելու կրնանք:

Անկողմնասիրութեամբ խօսելով չորս ա-
միսուան միջոցին մէջ, ասկէ մեծ կամ ըզ-
գալի յառաջադիմութիւն մը չէր յուսացուէր,
ըստ որում երրորդ ու չորրորդ դասարան-
ներու աշակերտաց քով, այնպիսի սովորելու
փափաք կամ իղձ մը դտանք որ չիտակը նա-
խանձեցայ, իրենց ըրած ամեն հարցումներ-
նուս ճշդիւ ու անվեհեր պատասխանեցին:
Այս վերջինները Ոսկանեանի հաստատած
ուսմանց դիւրաւ աւանդելի մէթօտով, ազ-
գային դատարարական մէջ ընդհանրա-
նալու, եւ Ազգին պիտանի անդամներ ըլ-
լալու կը խոստանան ապագային մէջ:

Առ այժմ ասկէց աւելի չենք կրնար խօ-
սել ու կըստանանք ժամանակին որ մեր այս
համոզումը ստուգի իրապէս:

Աշակերտաց հետեւած ուսման քննքն են.
հայերէն գրաբար ու աշխարհաբար, տաճ-
կերէն, գաղղիերէն, Աշխարհագրութիւն,
Հայոց պատմութիւն, Թուաքանութիւն, Դի-
ցաբանութիւն, ու Քրիստոնէական վարդա-
պետութիւն:

Կը լսենք որ այս օրերս Ոսկանեանի դէմ
հակառակորդներու կողմանէ տետրակ մը պի-
տի հրատարակուի, որուն ի բոլոր սրտէ յա-
ջողութիւն կը մաղթենք:

Հռիփսիմեանց վարժարանին հարցաքննու-
թիւնն ալ, անցեալ շաբաթ կատարուեցաւ
'ի ներկայութեան բազմաթիւ հանդիսական-
ներու: Աշակերտութեան չատերը հայերէնի
ու գաղղիերէնի մէջ, բաւական յառաջադի-
մութիւն ըրեր են այս տարի, եւ ասդնե-
գործութեան մէջ ալ միւս տարիներէն աւե-
լի յարատեւութիւն տեսնուեր է:

Բրուսիացւոց «Սէօր Տիագօնէս» անուն
աղջկանց գօլէօին հարցաքննութիւնը նըմա-
նապէս անցեալ շաբաթ մէջ տեղի ունեցաւ
միայն իրենց ծնողացը ներկայութեամբ: Այս
օտարագրի վարժարանը, զոր կէս ազգային
կրնանք կոչել (վասն զի մեր աղգէն 50ի չափ
աշակերտութիւն կը յաճախեն հոն, ուր գի-
տութեան քաղցր ճաշակը ծծելու կը պարա-
պին) այսօր իւր տեսակին մէջ, Իզմիրի հա-
մար առաջինը կրնայ սեպուիլ, թէեւ կան
ուրիշներ ալ, բայց այս վարժարանին չեն
կրնար հաւասարիլ, ինչու որ հոս դաստի-
արակութեան մասին, միւսներէն աւելի հոգ
ու խնամք կը տարուի: Շարունակ մէկ շա-
բաթ ամեն լեզուայ եւ ուսմանց հարցաքնն-
ութիւնները ըլլալէ ետքը, անցեալ հինգ-
շաբթի օրը կէս օրէն ետքը ժամը 5ին պար-
գեւաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ
բազմաթիւ ազգայնոց ու օտարաղդեաց ներ-
կայութեամբ, որով հանդիսականք կրցան
Հայ աշակերտութեանց, ամբողջ մէկ տարուան
յառաջադիմական ընթացքը քննութեան առ-
նուլ: Այս հանդիսին, որուն ես անձամբ
ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցայ, այլ
եւ այլ ուսմանց մէջ ըրած զգալի յառաջա-
դիմութիւններ կրցայ աչքովս նշմարել, եւ
ասդնեգործութեան մէջ բազմատեսակ աշխա-
տութիւններ ու ձեռագործութիւններ ձեռ-
քովս չօշափել, մանաւանդ գծագրութեան
մէջ ըրած յառաջադիմութիւններն արդարեւ յի-
շատակութեան արժանի է, նմանապէս բի-
անօյի մէջ ալ, ըստ ասութեան նուագադէտ-
ներու, շատ յառաջացած են ու գովութեան
արժանի:

Քաղաքական արդի ինքնակոչ ժողովը Ե-
ղիա մարգարէի քունը կը ննջէ, եւ Ազգին
կնիքը ձեռքը առած օրէն ի վեր, նոր բան
մը չըրաւ եւ ընելիք ալ չունի: Այս աղ-
գասէր ժողովս կազմող մեծագոյն անդամնե-
րը խոստովանեցան արդէն այս բանս: Եթէ
այսօր քաղաքական ատենան կը բազմին այդ
պարոնները, արդի Իզմիրի աղգային վիճա-
կին անդորրութեանը, ու յառաջադիմու-
թեանը ազգասիրաբար ջանք ու խնամք տա-
նելու համար չէ, այլ մի միայն անուամբ
եւ ի փառս մարդկան ինքզինքնին ազգային
երեսփոխանութեան գահը բազմանալու փա-
ռօք պարծել է, ուրեմն այդպիսի փառամոլ
ու անզգայ մարդիկներէ ինչ կրնանք յու-
սալ, ոչինչ, այլ սիրտերնիս ճմլած հասարա-
կութեան մեծ մասին կրկին գանգատանաց
արձագանքը ըլլալը եղաւ, ուրիշ տխուր
պարտաւորութիւն մը չունինք:

Այս միջոցին կը լսեմ որ կազմ խնդիրը
լուծուելու վրայ է, եւ թէ մեր վսեմափայլ

կառավարիչը այս պաշտօնը զատ մասնաժո-
ղովոյ մը յանձնեւ է, որուն մեծարգոյ ան-
դամները «Գաղէն Էօրօթէն» ըսուած ժո-
ղովապետին պիտի գումարուէին երէկ Լօն-
տօնի վարչութեան Իզմիրի ներկայացուցիչ
միտտըր Կանտընին հետ գինը որոշելու հա-
մար: Աներկմիտ եմք որ եթէ երկոցունց
կողմանէ մէկ մէկ քիչ զոհողութիւն ըլլալու
ըլլայ նէ, քիչ օրէն քաղաքիս փողոցնե-
րը առաջնոյն պէս կը լուսաւորուին կազին
փառաւոր լուսովը:

Հայ Ազգը այս շաբաթ հայրենասիրու-
թեան նոր նահատակ մ'ալ ունեցաւ: Պ.
Միքայէլ Նալիանդեանց ազատամիտ ու հայ-
րենասէր, բայց վատաբաղդ երիտասարդ
վերջապէս Սիպէրիոյ իսաւրամած բանտե-
րէն մէկուն մէջ, մատնութեան զոհուելուն
գոյժը տուին մեզ: Այս անակնկալ մահը
քաղաքիս ազատամիտ երիտասարդաց արտին
տխուր տպաւորութիւն մը ըրաւ:

Նէճիպ պէյը, որ Իզմիրի կառավարչին
բացակայութեանը ժամանակ անոր փոխա-
նորդութիւնը կը վարէր, անցեալ շաբաթ
Պօլիս չուեց:

Իզմիրի Պարսից հիւպատոս միրզա Աբ-
բաս խանը, այս շաբաթ Պօլիսէն դարձաւ
եւ վեհափառ Շահին հրամանաւ ընդհանուր
հիւպատոս անուանեցաւ:

Ն. Վ. Պարսից Շահը քաղաքիս ոստի-
կանութեան տեսուչ Եսաին աղային Ուրու-
ծու կարգէն պատուանշան շնորհեց:

Այս օրերս հետաքրքրական դէպք մը քա-
ղաքիս Հայ հասարակութեան խօսակցութեա-
նը նիւթ եղած է:

Պարոն . . . ը որ այսօր Մեսրոպեան վար-
ժարանին յառաջադիմութեանը դիմակալող-
ներէն, ու Ոսկանեանի ընթացիկը արգելք
ըլլալու անոր հետ թշնամութեամբ վարուիլ
ու զոհներէն մէկն է, այս վերջինին ըրած մէկ
ակնարկութենէն իւր անձնականին դէմ վա-
տահամբաւութիւն մը համարելով, այնպիսի
չարաչար կերպով դործածեց զայն, որ կըրկ-
նակի իւր դատը կորսնցուց:

Ես, թէ որ հետը անձնական տեսութիւն
ունենայի, ու իւր բարեկամը եղած ըլլայի,
պիտի խրատէի վինքը որ, ասանկ պարա-
գայի մէջ լուծութիւն պահելը, եւ այս ամբաս-
տանութիւնը հաստատելու նպատակէն ետ
կենալը աւելի խոհմտութիւն էր, ինչու որ
երթալ Ոսկանեանէն բացատրութիւն պա-
հանջելը, ու անոր ասոր միտքը գայթակղե-
ցնելը իւր պատուոյն չի վայելցողի:

Ոսկանեանի ըրած ծիծաղաշարժ սպառ-
նալեաց գալով վերջին ծայրի անխոհմու-
թիւն մ'էր, եւ հրամայաբար անոր այս ան-
հիմն ամբաստանութիւնը յետ կոչել կամ հաս-
տատել տալ ուղեւը մեծ յանդգնութիւն:

Ուստի կարեկցաբար խրատ կուտամ ի-
րեն որ, այս ձախորդ դատին խօսքը բե-
րանն անգամ չառնու, որպէս զի հասարա-
կութեան առիթ չի տայ վրան ծիծաղը շար-
ժելու, եւ կը յորդորեմ զինքը որ դպրոցին
այժմեան ընթացիկը հակառակելու, ու Ոս-
կանեանի դէմ չարախօսելու համար, իւր
բեղմնաւոր հանճարը ուրիշ հնարքներ թող
ձարէ, բայց հիմաւոր ու անհերքելի փաս-

տեք ձեռքը միշտ վահան ունենալով:

Ս. Մեարդպեան եւ Ս. Հովհաննէսն քարտարաններու ընդհանուր տեսուչ միւս քու Ոսկանեանը, մօտ օրերս զուարճութեան համար Պօլիս ճամբորդութիւն մը ընելու միտք ունի:

* * *

— Շու աթիտէքի, Բաթրիքխանէյէ կենտեղիմիշ օլան երկիրմի իմզար պիր զըթա մահգերին սուրէթի, պիզէ տախի կենտեղիլէրէք, տէրծի րէճա օլունմուշ օլունդունտան, պիլա զարազ վէ այնէն տէրծ իտէրիզ:

«Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք հայր եւ ամենախնամ ազգային Վարչութիւն:

Էնգարէ առաջնորդու սապլզ Մկրտիչ Երրիսգոպոս Էֆէնտի հազրէթլէրինին, մէ-մուրիյէթի հէնկեամտէ պիր զաշ տէֆալար պէլտէմիզ պուլունան Աֆիյօն Գարա-հիսա-րա թէշրիթլէրինտէ, մէքթէպ վէ քիլիսէ-լէրիմիզէ վէք չօզ իծրաաթը ըուհանիյէ ի-լէ ճիսմանիյէ վէ էսէրի էպէտիյէսի վուզու պուլուպ, վէ այնտ պէլտէ օլմայան պիր թազըմ խուսուսաթլարըն իծրասը իլէ, միւ-լէթիմիզ իւզէրինէ տէրքեար օլան հիմէ-մաթը ճէլլէսինին թէշքքիւրինտէն աճիզ պուլունտուղունմուզ հալտէ, Գարա-հիսար էհալիսինին մուսալլէյհ եպիսկոպոս եիւզիւն-տէն կէօրմիւշ վէ նայիլ օլմուշ օլունդու-մուզ ունուտուլմազ էյլլէրի, պուլունտան էվէլէթի նէ եպիսկոպոսար վէ առաջնորդ-լարտա էօրմիւշիւզ, վէ նէտէ սօնրատան կէլէճէքլէրտէ կէօրէճէկիմիզ ինթիմալին տա-խիլինտէ տիր:

Էնկիւրիւ աղալարը, իքի սէնէտէն պէ-րու, միւսմալլէյհ Մկրտիչ եպիսկոպոսուն բէշինէ տիւշէրէք Էնկիւրիւ վիճակարընտա ունուտուլմազ, վէ թարիթ գապուլ իթմէզ տէրէճէլէրտէ էյլլէրի վուզու պուլունշ օլան պիր գաթը ճէլլէ սըֆաթը, նիհայէթ զայպ իթտիլէր, պուլունտան իսապէթ իտէն մա-զարրաթ սալթ քէնտիլէրինէ օլմայապ, ան-ճազ պիւթիւն վիճակարտա սիրայէթ իլլէ-տի:

Սայէյի ատալէթվայէյի ճէնապը Բատի-չահիտէ, միլլէթիմիզէ իհսանը Շահանէ պուլլուլմուշ օլան Սահմանագրութիւն ահ-քեաւընճա, պիր վիճակըն էքսէրիյէթի նէ-րէտէ իսէ, կէրէք հիսապ մատտէսի, վէ կէրէք առաջնորդ թէպտիլի, կէրէք ախէր վիճակա տայիր իլլէր, վէ տալալար վար իսէ, էքսէրիյէթ օլան վիճակտա կէօրիւ-միսի իղթիզա իտէր իքէն, նէ՝ աճայիպ օ-լունտօր քի, Էնկիւրիւլէր մալ սահիպի կի-պի քէնտիլէր քէնտիլէրէ ալըպ սաթըյօր-լար, քէնտիլէր քէնտիլէրէ հիսապ կէօրիւ-րիւտօրլար, տալա ալըյօրլար, եէյիպ իշի-տօրլար, վէ վիճակարա սօրմատան իսթան-պօլա ատամլար կէօնտէրիպ, պի զայրը հազ-զըն պիր չօզ մէսարիթ իտիտօրլար, քէնտի քէնտիլէրինէ առաջնորդ ազլ ու նասպ ի-տիտօրլար, վէ նիհայէթ, սէֆիլ վանքը չու գատար եիւզ սէնէտէն պէրու քէնտիլէրէ պիր արբալըզ կիպի իտիպ, հիշ պիր ազ-ճէ վարիտաթ կէօսթէրմէտիքտէն սօնրա, չու գատարտա պօրճ կէօսթէրիլէր. խեղճ

Մկրտիչ եպիսկոպոսա, վէ օ աշուրի պիր զայրէթ իլէ պօրճլարը վէրիպ, վանքտա չու գատար եարու եարտըրըպ, վէ չու գա-տարտա քէնտիլէրէ ազճէ, վէ սէնէտ պը-րազմըշ իքէն, չիմտի պիր իքի ատէմլէրին նէվսանիյէթի իլին, պիր թազըմ իթթիւրա-լար իլէ, ալէյհիստէ իլանլար իթտիլմէք, հանկը քրիստոնեալըզ եազըշըր, վէ հան-կը վիճակա սօրարազ եարմըշլար, պիզ էնկիւրիւլէրի էօթէտէն պէրու պիլլէրիզ, վիճակարը գարու մանտալը եէրինէ գօմուշ-լար, պազըտա արատա եալանըըրզա տէ-լալէթ իտիտօրլար, ալըպ սաթըպ, եէյիպ իլէն քէնտիլէրի, վիճակարտան անճազ պօլ պօլ բարա վիլմէլի, հիշ էօթէսինի սօրմա-լը տէյիլ տիր, տօղրուսու պուրալարը ա-շուրի տօղրունմուշ տուր պիզէ. պուլուն ի-շին մախսուս րէճա իտէրիզ քի, էկէր պիզ-տէ վիճակ սայըրը իսէք, էկէր պիզիմտէ հազըրմըզ վար իսէ, Սահմանագրութիւն մուճիպիննէ զանն իտէրսէք հազըրմըզ վար տըր, չու Էնկիւրիւլէրին իթտիկի տալա-լարը քեաֆիթի վիճակարըմըզտան տախի պիր էյիճէ անլարապ տիյնէյիպ, թաստիզ իթմէտիքճէ գապուլ օլունմաւասըն պէյան իլէ րէճայ, վէ Էնկիւրիւ աղալարըն հազ-զըմըզտա իլան իթտիլէրինի ճէր իլէ բրօ-թէսթօ իտէրիզ, պու կիւն Էնկիւրիւ վան-քընըն էն ճէսիմ վիճակը պուլունտուղու-մուզ Ելլէրիյէթի իլէ, զայրը էլլէրի չիմ-տիյէ գատար, Էնկիւրիւլէրին թամ իքի եիւզ խանէ պիլլէ տէյիլ իքէն, սէքիզ եիւզ խանէլի վիճակարա սօրմանարազ քէն-տի պաշլարընա կէօրտիւքլէրի իլլէր, պիզ Մկրտիչ եպիսկոպոսուն իթթիմաս իթմէյիզ, անճազ հազըզաթը հալի, եանի Մկրտիչ ե-պիսկոպոսուն չունճա էյլլէրիյէ պէլտէ-միզ էհալիսի հիշ պիր վազըթտա ինքեար իթմէյէրէք, Էնկիւրիւ աղալարըն իթտիք-լէրինի գապուլ իթմէյիզ, պազը էմր ու ի-րատէ էֆէնտիլէրիմիզին տիր:

8 Յուլիս, 1866. Աֆիյօն Գարա-Հիսար

20 Ատէտ իմզալար:

Խալահաթա տայիր թարաֆը վէ-քեալէթի մուլթաթաէ խիթապէն, պա-լեասը իսաթթը-Հիւմայուն իլէ միւլէշ-չահ շէրէֆսուտուր օլան Ֆերմանը Ա-լինին սուրէթի տիր:

«Եւտի միւլէյիտի Միւլիւքեանէմէ, վէտիլէյի ճէնապը Պարի օլան, քեաֆ-ֆէի սունուֆը թէպապի Շահանէմին հէր ճիհէթլէ թէմամիի հուսուլի սէ-ատէթիհալի, ագտէմի էֆքեարը խայրի-յէթտիսարը փատիշահանէմ օլարազ, ճիւլուսու մէյմէնէթմէնուսը Հիւմա-յունուլմ կիւնիւնտէն պէրու, պու պաս-տէ գուհուրա կէլէն հիմէմի մախսուսէի Շահանէմին, համտ օլսուն, րէք չօզ սէ-մէրէի նաֆիասը մէշհուտ օլուպ, միւք ու սէրվէթի ան պէ ան թէգայիւտ իթ-մէքտէ իսէտէ, Տէվէթի Ալիյէմիզին շա-նընա մուվաֆըզ, վէ միլլէլի միւլթէմէտ-

տինէ արասընտա պի հազըրն ճայիզ օլ-տուղու, մէվզըրի ալի վէ միւլհիմէլա-յըզ օլան հալին քէմալէ իսալը իլլին, շիմտիյէ գատար վազ ու թէէսսիսինէ մուվաֆիազ օլտուղում նիզամաթը ճէ-տիտէի խայրիյէնին, էզ սէր նէվ թէէ-քիտ վէ թէվսիի, մաթլուպու մաստէ-լէթմասհուպը փատիշահանէմ օլտուղու հալտէ, ումում թէպապի Շահանէ-միզին մէսալիյի ճէմիլէյի համիյէթքեա-լանէլէրի, վէ միւլթաֆըզ խասը պա-հիւր իւլ իսլասըմըզ օլան տիւլէլի միւ-ֆէիսիսէմէնին հիմմէթ ու մուսալէնէթի խայրիսահանէլէրի էսէրի օլմազ Էզրէ, Տէվէթի Ալիյէմիզին պու քէրրէ պիլնա-յէթուլահ թէալա, խարիճէն հուգու-զը սէնիյէսի պիր գաթ տահա թէէքիտ էյլէտիլինէ, վէ պու ճիհէթլէ չու ասըր, Տէվէթի Ալիյէմիզ իլլին, պիր պէմանը խայրիյէթիզթիւրանըն մէպտաի օլաճա-ղընտան, տախիլէն տախի, Սալթանաթը սէնիյէմիզին թէգեիտի գուլվէթ ու միւ-նէթինի, վէ րէվապըթը գալպիլէի վա-թանտաշը իլէ, պիր պիլլինէ մէրպուլթ օլան, վէ նազարը մատտէլէթէսէրի միւշ-ֆիզանէմտէ միւսապի պուլունան քեաֆ-ֆէի սունուֆը թէպապի Շահանէմին, հէր եիւզտէն հուսուլի թէմամիի սէ-ատէթի հալ, վէ մէմալէքի Շահանէմիզին մամուրիյէթինի միւսթէլլիմ օլաճազ էսպապ ու վէսայիլին, ան պէ ան իլէ-րուլէմէսի միւրատը մէրհամէթիթիեա-տը միւլիւքեանէմ իղթիզատընտան պու-լունտուղունա պինանէ, խուսուսաթը աթիյէթիւզըքիլին իճրասընա, իրատէի մատտէլէթիֆտտէի փատիշահանէմ շէ-րէֆսատըր օլմուշ տուր: շէյլէ քի, կիւլիսանէտէ գրաաթ օլունան խաթթը Հիւմայունուլմ իլլէ, վէ թանգիմաթը խայ-րիյէ մուճիպիննէ, հէր տին ու մէզ-հէպտէ պուլունան քեաֆֆէի թէպաա-լի Շահանէմ հազըրնտա, պիլա իսթիս-նա էմնիյէթի ճան ու մալ, վէ մահֆու-ղիյէթի նամուս իլլին, թարաֆը էլլէ-ֆի փատիշահանէմտէն վատ ու իհսան օլունմուշ օլան թէէմինաթ, պու քէր-րէ տախի թէէքիտ ու թէէէիտ գըլըն-տըղընտան, պուլուն քեամիլէն ֆիլիլէ չըգարըմասը իլլին, թէտապիլի միւլէս-սիլլէնին իթթիլազ օլունմասը, վէ զե-րի ճէնահը աթըթէթի սէնիյէի փատի-շահանէմտէ օլարազ, մէմալէքի մահրու-սէի Շահանէմտէ պուլունան իրիսթիան վէ սայիր թէպապի զայրի Միւսլիմէ ճէմաաթլարընա, էճուտը իզամըմ թա-լաֆլարընտան վէրիմիշ, վէ սէնիլի ա-խիլէտէ իթա վէ իհսան գըլընմըզ օլան պիլլիմէլէ իմթիյազաթ ու մուսաֆիյա-թը ըսհանիյէ, պու քէրրէ տախի, թազըրի վէ իպզա գըլընըպ, ֆազաթ իրիսթիյան վէ թէպապի զայրի Միւս-լիմէյի սայիրէնին հէր պիր ճէմաաթը,

պիր մեօհի մուայեհն իշինտե իմթիեա-
զաթ վե մուաֆիեաթը հազարէլէրինին
րուեեթ ու մուայեհնէսինե իպթիտար ի-
լէ, ոլ պապտե վագթըն վե կերէք աաս-
րը մետենիյէթ վե մալիւմաթը միւթթե-
սիպէնին իճապ իթտիրտիկի իսլահաթը
իրատե վե թէնսիպի Շահանէմ իլէ, վե
Պապը-Ալիմիզին նեզարէթի թահթընտա
օլարագ, մախսուսէն Բաթրիքիսանէլէր-
տե թէշքիլ օլունաճագ մեճիսլէր մարի-
ֆէթիլլէ, պիլ միւզաքէրէ ճանիպի Պա-
պը-Ալիմիզէ արգ ու իֆատե իլլէմէկէ
մեճպուր օլարագ, ճէննէթմէքեան էպի-
իւլֆէթէ սուլթան Մէհմէտ իանը
սանի հազարէթիլլէ, վե կերէք ախլաֆը
իզամլարը թարաֆլարընտան, Բաթրիք-
լէր իլէ խըրիսթիեան փիսգօրօսլարընա
իթա պուլլուլմուշ օլան րուխսաթ, վե
իգթիտարը նիեաթը ֆիւթուլլէթքեա-
րանէի ֆատիշահանէմտէն նաշի, իշ պու-
ճէմաթլարա թէէմին օլունմուշ օլան
հալ ու մեվզըի ճէտիտ իլէ թէվֆիգ
օլունուպ, վե Բաթրիքլէրին էլհալէթ-
ուհազինի ճարի օլան ուսուլի ին-
թիխապիլլէրի իսլահ օլունտուգտան
սօնրա, Բաթրիքլէր պերաթը Ալիսինին
ահքեամընա թաթպիգան, քայտը հա-
եաթ իլէ նասպ ու թայեին օլունմալա-
րը ուսուլինին, թէմամէն վե սահիհէն
իճրա, վե Պապը-Ալիմիզ իլէ, ճէմաթը
միւլթէլիֆէնին րուէսսայի րուհանիյէ-
սի պէյնիտե գարարիլը օլաճագ պիր
սուրէթէ թաթպիգան, Բաթրիք վե
Մէտրէթօլիտ վե միւրախսասա, վե փիս-
գօրօս, վե խախամլարըն հինի նասպըն-
տա, ուսուլի թահիլիլլէնին իֆա գը-
լընմալը, վե հէր նէ սուրէթ վե նամ ի-
լէ օլուր իսէ օլուն, րահիպլէրէ վերի-
մէքտե օլան ճէվայիլ ու ալայիտաթ
ճիւմէթէն մէն օլունարագ, եերինե
Բաթրիքլէրէ վե ճէմաթ պաշըլարընա,
վարիտաթը մուայեհնէ թախսիս վե րուհ-
պանը սայիրէնին տտիի րիւթպէ վե ման-
սուպլարընըն էհէմիլլէթլէրինէ, վե պուն-
տան սօնրա վերիլէճէք գարարա կէօրէ,
քէնտուլլէրինէ պէր վեճի հագգանիյէթ
մաալար թայեին օլունուպ, ֆագաթ
թրիսթիյան րահիպլէրինին էմվալը ման-
գուլէ վե զայրի մանգուլլէրինէ պիր
կիւնա սէթթէ իրաս օլունմաեարագ, խը-
րիսթիեան վե սայիր թէպապի զայրի
Միւսլիմէ ճէմաթլարընըն, միլլէթճէ օ-
լան մաալահաթլարընըն իտարէսի, հէր
պիր ճէմաթըն րուհպան վե ալամմը
պէյնիտե միւլթէլիլէպ ազատան միւ-
րէքքէպ պիր մէճիսլին հիւսնի մուհա-
ֆագասընա հալալէ գըլընմալը, վե է-
հալսի ճիւմէթէն պիր մեզհէպտե
պուլլունան շէհր ու գասապա վե գարի-
լէլլէրտե, իճրայի պիլնէ մախսուս օլան
էպինիլլէնին, վե կերէք մէթէպ ու խաս-

թախանէ, վե մեզարլըգ միսլուլ սայիր
մահէլլէրին հէյեթի ասիլլէրի իւզըն
թամիր վե թէրմիլլէրինէ պիր կիւնա մէ-
վանի իգա օլունմալըպ, պէօլլէ մահէլ-
լէրին միւլթէտտէտէն ինշաթը լազըմ կէլ-
տիլլէրտե, Բաթրիք վե եա րուէսսայի միւ-
լէթին թասվիպի հալինտե, պունլարըն
րէսմ ու սուրէթի ինշաթը, պիր քէրրէ
ճանիպի Պապը-Ալիմիզէ արգ օլունմագ
իգթիլլա իտէճէկիտէն, եա սիւվէրի մա-
րուզէ գապուլ իլէ, միւլթէալիլ օլա-
ճագ իրատէի սէնիյէի Միւլիլլէքեա-
նէմ մուճիպինճէ իգթիլլա իճրա,
վե եա պիր միւտտէթի մուայեհնէ զար-
ֆընտա, ոլ պապտե օլան իթիլազաթ
պէեան օլունուպ, պիր մեզհէպին ճէ-
մաթը եալընըգ օլարագ, եանի սայիր
իլէ գարընըգ օլանեարագ, օ եերտե ա-
լինէ միւլթէալիլ խուսուսաթը գահի-
րէն վե ալէնէն իճրատե պիր տիւրիւ-
գուեեուտե տիւլար օլմայըպ, էհալիսի
էտեանը միւլթէլիլլէրտէ պուլլունան ճէ-
մաթլարտան միւլթէքքէպ օլան շէհր ու
գասապա վե գարիլլէրտե իսէ, հէր
պիր ճէմաթըն թագըմը սաքին օլուն-
ղու պրըճա մահէլլտե, պալեատա պասթ
ու պէյան օլունան ուսուլէ իթթիպա-
էն, քէնտի քիլիսէ վե խասթախանէ վե
մէթթէպ վե մեզարլըգլարընը թամիր ու
թէրմիլլէ միւլթէթտիր օլապիլմէպի, վե
միւլթէտտէտէն ինշա օլունմալը իգթիլլա
իլլէյէն էպինիլլէնէ կէլինճէ, պունլար ի-
շին րուխսաթը լազըմէի Բաթրիքլէր վե
եախուտ ճէմաթ մէթրէթօլիտլէրի, ճա-
նիպի Պապը-Ալիմիզտէն իսթիտա իտիպ,
տէվէթի Ալիլլէմիզէ, պունտա պիր կիւ-
նա մէվանի միւլթիլլէ օլմալըղը հալտե,
րուխսաթը սէնիյէմ էրգան գըլընմալը,
վե պու մագուլլէ իշլէրտե, հիւլթէմէթ
թարաֆընտան վուգու պուլաճագ մու-
ամէլաթ, քիւլլիլլէն հասէպի օլմալը,
վե պիր մեզհէպէ թապի օլանլարըն ա-
տէտի նէ մրգտար օլուր իսէ օլուն, ոլ
մեզհէպին, քէմալի սէրպէսթի իլէ իճ-
րա օլունմալընը թէէմին իշին, թէտա-
պիրի լազըմէ վե գալիլլէնին իթթիլազ
գըլընմալը, վե մեզհէպ ու իսան վե եա-
խուտ ճինսիլլէթ ճիհէթլէրի իլէ, սու-
նուլթը թէպապի Սալթանաթը սէնի-
լէմտէն պիր սընըթըն ախէր սընըթըն-
տան աշաղը թուլթուլմալը միւլթէգամ-
մին օլան քեաֆթի թապիրաթ ու էլ-
ֆագ, վե թէմիլլաթը մուհարրէրաթը
տիլանիլլէտէն իլէ էպէտ մահվ ու իգա-
լէ գըլընմալը, վե ահատոր նաս պէյնիտե
վե եախուտ մէմուլին թարաֆլարընտան
տախի մուճիպի շէյն ու ար օլաճագ, վե
եա նամուսա թօգանաճագ հէր տիւրիւ-
թարիֆ ու թալիֆին իսթիմալը գա-
նուէնէն մէն օլունմալը:

Տէլ-Դ.

—Տիւնքի կիւն Ալիա էվֆիմիանըն
եօրթուսու օլմալըպ, Բաթրիքիսանէ քի-
լիսէսինտե ազիլ լիփսանսու (մասունք)
հալեա մէվճուտ պուլլունուպ, էմէթի-
գօսլար հագգընտա վագը օլան ազիլ Սի-
նօթօսուլն շէրայիթի տինիլլէսինի թաս-
տիգ իլլէմիշ օլունղունտան, Բանաիրիսի
(տօնախմբութիւն) իճրա օլունտու:

Պունլար կիւզէլ էմմա, տիւնքի կիւն
քիլիսէնին օրթալընտա Ալիա էվֆիմիա-
նըն ազիլ լիփսանսու եանընտա Բաթ-
րիքիսանէ բաբասլարընըն տուլուպտա, զի-
եարէթէ կէլլէն հիսապալը գարըլարա վե
գըլըլարա պահալը պահալը իյնէլլէր սաթ-
մալարը, բէք թօհաֆ իտի:

Ալիա էվֆիմիանըն իսթօրիսանըն միւ-
թալաա իթտիք, պէօլլէ պիր իյնէ միւ-
ճիլլաթը կէօրէմէտիլլաճէպա թէլլիլ գա-
րըլար վե գըլըլար բաբասլարըն էլլէրին
տէն Ալիա էվֆիմիանըն իյնէլլէրինի ալ-
մալըպ, տահա չաբուգ վե գահմէթսիլլ-
ճէ մի տիլիլ տիլլէլլէր: Անաթօլի դա-
ղէթասը իգօնալարա օլան աշըրը գըլալա-
լէյհինտե եազմը իտիլլա, աֆօրօլ օլուն,
եա պու իյնէ բազարընէ՞ օլունեօր: Բաթ-
րիքիսանէ քիլիսէսինտե պէօլլէ շէյլլէրին
օլմալը պըլպ տէյիլ մի տիր: տահա եա-
գաճագ նէլլէրիլլա վաաա՛ր: ԱՅԻՔԱԳ

Թահթապիլլէր, բիրէ, սիվրիսինէք, կիւլլէ
վե սայիր ուֆագ պէօճէքլէրի մահվ
իտէր չիլլէք թօգու:

Ալլէքսանտրօթօլտա Պ. Թաթէոս ճէր-
րահեանըն ֆապրիգասընտան չըգմըշ, վե
էվրօթաա պէօլլէք շէօհրէթ քէսպ իթ-
միշ տիր:

Պու չիլլէք թօգու, Ասիլթանէ սօգագ-
լարընտա սաթըմագտա իսէ տե, կէթի-
րէն թիւճճար տուլտուգտա քի, սաթը-
ճըլար հիլլէ իտէրէք քէնտինտէն ալտը-
լարը թօգա ախէր շէյլլէր գարըլըրըպ
սաթալարը քի պիւսպիլլէրին գուլլէ-
թի քէսիլլա թէսիլլի գալմալընտան
թիւճճարը միւլմայիլլէյհ գարըլաշտը-
մըշ տըր քի եալընըգ էմիլլէթէ շաեան
տիւլքքեանճըլարա վերիպ սաթտըրըն:

Նիհայէթ ահալիլլէ իլան իտէր քի,
չարսու սօգագլարընտա սաթըլանա էմիլ-
լէթ իթմէյիլլա, եալընըգ թահմիլլէ օնիւ-
սօգաղընտա, Ն. 42 Պոյաճը մաղազասըն-
տա, վե Չինիլի-խանըն իւսթ գաթընտա
Ն. 6 օտտա վե յըզուլն-չարընտա Սի-
լիհտար աղա իսանընըն իւսթ գաթընտա
Ն. 3 օտտա սաթըլանտէն ալընլար:
Իսթիմալի շու վեճ իլէ տիր, կէճէ-
լէրի եաթաղըն իշինէ, եախուտ եաթա-
ղըն էթրաֆընա պու թօգտան էքիլլէլի
տիր, չիւնքի իսանա պիյան վերմէգ:

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ԷԲՐԱՆՏԸՆ ԹԱՊԻՆԷՍԻՆԷՏԷ
ՊԵՏ-ՕՂԼՈՒՑԱ ՅԵՐԵՐԱ ԵՈՒՑԱ, ՅՈՐԾՈՐԱՅ ԱԳՆՈՒԼԱՅ
ԳՈՐԱՅԵՐԷՐ ԳԱՐԵՆՏԵԱՆ ՆՈՒԲԵՐՈ 519: